

**UCHWAŁA NR XII/119/2019
RADY GMINY PORĄBKA**

z dnia 26 listopada 2019 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Porąbka na 2020 rok**

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2019 r. poz. 506 ze zm.), art. 4 (1) ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz. 2137 ze zm.) oraz art. 10 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2018 poz.1030 ze zm.)

**Rada Gminy Porąbka
uchwala, co następuje:**

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Porąbka na 2020 rok, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Porąbka.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty poprzez ogłoszenie jej treści na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Porąbka – Porąbka, ul. Krakowska 3 oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Porąbka.

Przewodniczący Rady

Zbigniew Drabek

SPIS TREŚCI:

Rozdział 1. Wstęp.

Rozdział 2. Używanie środków psychoaktywnych /zachowania ryzykowne.

Rozdział 3. Cel Programu.

Rozdział 4. Zadania do realizacji.

Rozdział 5. Wskaźniki realizacji zadań.

Rozdział 6. Sposób realizacji Programu.

Rozdział 7. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Porąbka.

Załączniki

***Załącznik nr 1** Katalog działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, możliwych do finansowania ze środków przeznaczonych na realizację Programu.*

***Załącznik nr 2** Katalog działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii, możliwych do finansowania ze środków przeznaczonych na realizację Programu.*

Rozdział 1.

Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok stanowi kontynuację działań realizowanych w latach wcześniejszych i jest zgodny z rekomendacjami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016-2020. Program określa lokalną strategię Gminy w zakresie:

- profilaktyki zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży szkolnej oraz minimalizacji szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania alkoholu, papierosów, narkotyków, dopalaczy i innych substancji uzależniających,
- praktycznej realizacji w Gminie Porąbka zadań własnych gminy i priorytetów wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawy o ochronie zdrowia.

Całość zadań zgodna jest zarówno z kierunkami działań zawartymi w w/w ustawach jak i z innymi dokumentami strategicznymi na poziomie ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym. W tym m.in:

- 1) Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016 – 2020 wprowadzonym Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 września 2016 r.; celem operacyjnym nr 2 jakim jest „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi”.
- 2) Strategią Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2016 – 2020.
- 3) Strategią Gminy Porąbka na lata 2008 – 2020 gdzie celem strategicznym nr V jest - Poprawa bezpieczeństwa publicznego.

Polityka gminy w obszarze profilaktyki społecznej łączącej się z obecnością zagrożeń alkoholizmem i narkomanią oraz innymi destrukcyjnymi zachowaniami ryzykownymi głównie wśród dzieci i młodzieży szkolnej, ukierunkowana jest na budowanie zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów generowanych przez w/w zagrożenia - poprzez m. in.:

- 1) podejmowanie/wspieranie systematycznych działań profilaktycznych (informacja, edukacja, promocja zdrowego stylu życia) wśród dzieci i młodzieży szkolnej;

- 2) wspieranie i zabezpieczenie specjalistycznej pomocy osobom zagrożonym uzależnieniem, uzależnionym i ich rodzinom, ochronę przed przemocą domową – w szczególności z zapewnieniem profesjonalnych form pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym;
- 3) wspieranie działań terapeutycznych realizowanych na rzecz osób uzależnionych i współuzależnionych;
- 4) inicjowanie wydarzeń promujących życie w trzeźwości, aktywne spędzanie wolnego czasu.

Działania zawarte w Programie finansowane są ze środków własnych gminy pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Rozdział 2.

Używanie środków psychoaktywnych /zachowania ryzykowne

Podstawą do nakreślenia kierunków działań w niniejszym Programie są zarówno wyniki badań ogólnopolskich realizowanych m.in. na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii (ESPAD 2015) oraz Krajowego Centrum ds. AIDS jak i tematyczne opracowania zamieszczane na stronach w/w agencji - stanowiących najważniejsze źródła informacji o zachowaniach ryzykownych młodych ludzi.

Dane zawarte w raportach z ostatnio realizowanych badań ogólnopolskich pokazują m. in., że:

- alkohol jest zdecydowanie najczęściej używaną substancją psychoaktywną przez polską młodzież (najpopularniejszym napojem alkoholowym jest piwo),
- spora grupa nastolatków po raz pierwszy sięgnęła po alkohol w wieku 11-13 lat (wśród 11- latków – 25% chłopców i 14% dziewcząt),
- wśród 17-latków tylko 5-8% nie próbowało alkoholu,
- częste picie alkoholu (głównie piwa) deklarowało ok. 50% 15-16 latków i ponad 80% 17- 18 latków,
- częste upijanie się deklarowało 12% 15-16 latków i ok. 20% 17-18 latków,
- nikotyna jest drugą co do stopnia rozpowszechnienia substancją psychoaktywną używaną przez młodzież szkolną,
- ok. 52% 15-16 latków przynajmniej raz w życiu wypaliło papierosa,
- pierwsze eksperymenty z paleniem tytoniu stosunkowo często rozpoczynają się przed 13 rokiem życia,
- odsetek 15-latków palących papierosy codziennie sięga ok. 10% a palących regularnie (co najmniej raz w tygodniu i częściej) – ok. 15%,
- trzecim najczęściej używanym przez młodzież rodzajem substancji psychoaktywnych są przetwory konopii – marihuana lub haszysz. Szacuje się, że ok. 25% młodzieży w wieku 17-18 lat próbowało przynajmniej raz w życiu tych substancji, a około 5% - 10% używa tych narkotyków stosunkowo często (przynajmniej raz w miesiącu),
- młodzież szkolna w Polsce stosunkowo często sięga po leki psychotropowe (np. Leki nasenne, uspokajające) bez zalecenia lekarza; dotyczy to ok. 17% 15-16 latków i ok. 18% 17-18 latków przy czym wskaźniki używania tych leków są mniej więcej dwukrotnie wyższe wśród dziewcząt,
- rosnącym problemem jest używanie przez młodzież do odurzania się ogólnodostępnych środków przeciwbólowych (ok. 7% 15-16 latków),
- unikanie alkoholu i narkotyków odgrywa kluczową rolę w zapobieganiu rozprzestrzeniania się HIV; do zakażeń HIV dochodzi najczęściej wśród ludzi młodych pomiędzy 15 a 24 rokiem życia (ok.70% osób zakażonych nie jest świadomych swego zakażenia).

Ponadto, dużym wyzwaniem dla polityki i zdrowia publicznego są nowe substancje psychoaktywne (NSP) nazywane w Polsce dopalaczami, do używania których przyznało się ok. 10-12% osób w wieku 17-18 lat (przynajmniej raz w życiu) a ok. 3-4% młodzieży w tym wieku często sięga po dopalacze. Aczkolwiek dopalacze są szczególnie niebezpieczne dla zdrowia i życia ich użytkowników to zdaniem specjalistów nie ma racjonalnych powodów, aby traktować je jako wyjątkowe zagrożenie naszej młodzieży szkolnej („Używanie substancji psychoaktywnych jako przejaw zachowań ryzykownych młodzieży szkolnej” - K.Ostaszewski, IPN Warszawa).

Ostatni raport z badań ankietowych - w ramach ESPAD 2015 – zrealizowanych w Województwie Śląskim pokazuje, że wyniki badań dot. zachowania się młodzieży naszego województwa w omawianych obszarach nie odbiegają w znaczący sposób od wyniku badań dla populacji ogólnopolskiej.

Zdaniem autorów raportu:

- profilaktyka powinna stanowić bezwzględny priorytet,
- wyzwanie dla działalności profilaktycznej stanowi wyrównywanie się rozpowszechnienia używania substancji psychoaktywnych wśród chłopców i dziewcząt,
- ograniczanie sprzedaży napojów alkoholowych jest jednym ze sposobów ograniczania spożycia alkoholu o potwierdzonej skuteczności,
- wskazana intensyfikacja działań kontrolnych w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim.

Przedstawione powyżej dane potwierdzają konieczność kontynuowania realizowanych do tej pory kierunków działań profilaktycznych w naszej gminie. Działania skierowane do młodzieży oraz ich rodziców i wychowawców należy weryfikować, poszukując rozwiązań dostosowanych do aktualnych potrzeb i nowych wyzwań (m.in. edukacja związana z problematyką NSP). Niezbędne jest także kontynuowanie systematycznych oddziaływań kontrolnych w szczególności dot. sprzedaży i podawania używek nieletnim.

Rozdział 3. Cel Programu

Podstawę do nakreślenia działań do realizacji w 2020 roku przez Gminę Porąbka, w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi oraz narkomanii i innym uzależnieniom, stanowi Narodowy Program Zdrowia, na lata 2016-2020 w tym wyodrębniony cel operacyjny nr 2 „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi”.

Celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Porąbka na 2020 rok jest:

- kształtowanie właściwych postaw wobec picia alkoholu, używania narkotyków oraz podejmowania innych zachowań ryzykownych szczególnie przez dzieci i młodzież,
- redukcja szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem środków psychoaktywnych oraz przeciwdziałanie innemu rodzajowi uzależnieniom,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Osiąganiu w/wym służyć będzie realizacja zadań wyszczególnionych w Rozdziale IV oraz w załącznikach nr 1 i 2 do niniejszego Programu.

Rozdział 4. Zadania do realizacji

1. Prowadzenie działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej poprzez m.in.:

- 1) organizowanie kampanii społecznych adresowanych w szczególności do dzieci i młodzieży oraz rodziców nt. zagrożeń wynikających z picia alkoholu, palenia tytoniu, używania środków odurzających i substancji psychotropowych w tym NSP (nowych substancji psychoaktywnych – tzw. „dopalaczy”) jak również pozamedycznego stosowania produktów leczniczych, których używanie może prowadzić do uzależnienia;
- 2) realizację programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży (m.in. w placówkach oświatowo – wychowawczych i opiekuńczo – wychowawczych), w tym programów w szczególności zalecanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego;
- 3) wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, służących promocji zdrowego stylu życia;
- 4) kształcenie młodzieżowych liderów promocji zdrowia i wspieranie edukacji rówieśniczej;

- 5) wspieranie działań na rzecz doskonalenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dot. wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających i substancji psychotropowych oraz umiejętności i podejmowania interwencji profilaktycznej;
- 6) wspieranie działań na rzecz rozwoju umiejętności wychowawczych rodziców i opiekunów;
- 7) prowadzenie edukacji publicznej na rzecz mieszkańców (m.in.: akcje i kampanie profilaktyczne, wydawnictwa informacyjne, edukacyjne, media) połączonej z informacją nt. dostępu do placówek pomocowych i placówek leczenia dla osób uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem od środków odurzających i substancji psychotropowych;
- 8) wspieranie działań zwiększających kompetencje członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz lokalnych środowisk zaangażowanych w profilaktykę zachowań ryzykownych;
- 9) diagnozowanie i monitorowanie problemu uzależnień w społeczności lokalnej;

2. Prowadzenie działalności profilaktycznej i opiekuńczo – pomocowej na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych / dotkniętych problemem uzależnień oraz przemocy, głównie poprzez:

- 1) wspieranie realizacji programów na rzecz dzieci i młodzieży z grupy szczególnego ryzyka w tym zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego;
- 2) edukacja oraz wspieranie działań profilaktycznych dot zespołu FASD;
- 3) wspieranie działalności świetlic środowiskowych;
- 4) wspieranie wypoczynku dzieci i młodzieży połączonego z realizacją programu profilaktycznego;
- 5) wspieranie działalności pomocowej, w tym punktów konsultacyjnych m.in. Poradnictwo psychologa dziecięcego.

3. Udzielanie rodzinom, w których występuje problem uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej, ochrony przed przemocą w rodzinie, w szczególności poprzez:

- 1) wspieranie realizacji projektów tj. sesje terapeutyczne oferujących specjalistyczną pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom;
- 2) wspieranie różnorodnych działań pomocowych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, w tym procedury „Niebieskie Karty”;
- 3) realizację procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego;
- 4) zwiększanie dostępności do zorganizowanych form pomocy specjalistycznej (m.in.: punkty konsultacyjne, grupy wsparcia, upowszechnianie informacji o możliwościach uzyskania pomocy);
- 5) wspieranie realizacji programów terapeutycznych dla Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA).

4. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób zagrożonych uzależnieniem, uzależnionych, współuzależnionych oraz ofiar przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez:

- 1) wspieranie Poradni Leczenia Uzależnień;
- 2) wspieranie punktów konsultacyjnych w Porąbce i Bujakowie;
- 3) wspieranie działań służących podnoszeniu kwalifikacji zawodowych osób prowadzących terapię;
- 4) zwiększanie dostępu do informacji o ofercie specjalistycznej pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.

5. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów uzależnień:

- 1) wspieranie działalności grup samopomocowych;
- 2) wspieranie działań o charakterze terapeutycznym służących umacnianiu procesu zdrowienia uzależnionych;
- 3) prowadzenie edukacji publicznej w zakresie profilaktyki uzależnień oraz upowszechnianie informacji o ofercie pomocowej;

- 4) współpracę z organizacjami pozarządowymi, instytucjami, osobami fizycznymi, Kościołem Katolickim i innymi związkami wyznaniowymi oraz jednostkami organizacyjnymi podległymi organom administracji publicznej lub przez nie nadzorowanymi (w tym instytucjami kultury) w zakresie realizacji zadań wynikających z Programu.

6. Ograniczanie dostępności środków psychoaktywnych, w szczególności poprzez:

- 1) prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ustawy:
 - o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
 - o przeciwdziałaniu narkomanii,
 - o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.
- 2) ograniczanie dostępności alkoholu poprzez:
 - przestrzeganie ustalonej uchwałą Rady Gminy Porąbka liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Porąbka,
 - wydawanie postanowień dot. sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Porąbka.

Rozdział 5. Wskaźniki realizacji zadań

Podstawowymi wskaźnikami realizacji poszczególnych zadań będą:

- 1) liczba realizowanych programów profilaktycznych i osób nimi objętych;
- 2) liczba osób korzystających ze zorganizowanej pomocy specjalistycznej;
- 3) liczba uczestników wyjazdowych sesji terapeutycznych;
- 4) liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów i konferencji oraz ich uczestników;
- 5) liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami profilaktycznymi w świetlicach środowiskowych, klubach młodzieżowych;
- 6) liczba dzieci korzystających ze wsparcia specjalistów m.in. psychologa dziecięcego;
- 7) liczba punktów podających i sprzedających alkohol objętych kontrolami i wyniki kontroli;
- 8) ewaluacja realizowanych zadań/programów.

Rozdział 6. Sposób realizacji Programu

Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest Urząd Gminy Porąbka. Za prawidłowość podejmowanych zadań odpowiada powołany przez wójta – pełnomocnik ds. profilaktyki.

Rozdział 7. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Porąbka.

Wynagrodzenie pięcioosobowej Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ustala się w sposób następujący:

- 1) przewodniczący 258,00 zł. brutto za udział w każdym posiedzeniu;
- 2) sekretarz 258,00 zł. brutto za udział w każdym posiedzeniu;
- 3) członek 235,00 zł. brutto za udział w każdym posiedzeniu;
- 4) członek 235,00 zł. brutto za udział w każdym posiedzeniu;
- 5) członek 235,00 zł. brutto za udział w każdym posiedzeniu.

Podstawę do wypłaty wynagrodzeń dla członków Komisji, za okres miesiąca, stanowi miesięczne zestawienie liczby posiedzeń wraz z listami obecności.

**do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020**

Katalog działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, możliwych do finansowania ze środków przeznaczonych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020:

- 1) programy profilaktyczne służące opóźnieniu inicjacji alkoholowej adresowane do populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi;
- 2) programy pomocowe dla osób uzależnionych, eksperymentujących, współuzależnionych (w tym rodzin) oraz dla Dorosłych Dzieci Alkoholików (m.in. programy terapeutyczne, pomoc psychologiczna, prawna);
- 3) działalność punktów konsultacyjnych w Porąbce i Bujakowie oraz grup wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin/partnerów;
- 4) działania w zakresie przeciwdziałania przemocy rodzinie, w tym programy z zakresu pomocy psychospołecznej i prawnej dla osób doznających przemocy;
- 5) prowadzenie procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego;
- 6) inicjowanie i organizowanie różnego rodzaju akcji, kampanii profilaktycznych, wydarzeń lokalnych dot. zdrowego, bezalkoholowego spędzania czasu wolnego;
- 7) działania promujące życie bez używek (konkursy, pikniki rodzinne itp.)
- 8) funkcjonowanie świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży (w tym dożywianie);
- 9) organizacja zajęć i programów socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym;
- 10) działalność klubów młodzieżowych wraz z kształceniem liderów młodzieżowych;
- 11) organizacja wypoczynku letniego dzieci i młodzieży, podczas którego realizowane są programy z zakresu profilaktyki uzależnień, problematyki przemocy oraz obozów terapeutycznych dla osób uzależnionych i ich rodzin;
- 12) organizacja różnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, służących promocji zdrowego stylu życia, w tym m.in.: prowadzenie zajęć pozalekcyjnych o charakterze profilaktycznym, sportowych i rekreacyjnych;
- 13) wdrażanie akcji informacyjno – prewencyjnych dot. zespołu FAS (Płodowy Zespół Alkoholowy);
- 14) działania profilaktyczne na rzecz młodych kobiet dot. ryzyka szkód zdrowotnych w tym działania edukacyjne promujące abstynencję w ciąży;
- 15) działania edukacyjno – profilaktyczne adresowane do rodziców, mające na celu zaangażowanie ich w oddziaływanie profilaktyczne wobec dzieci oraz rozwijanie umiejętności wychowawczych;
- 16) działalność edukacyjno – informacyjna skierowana do całej społeczności nt. szkodliwości używek oraz dostępnych form i miejsc pomocy zarówno w Gminie Porąbka jak i powiecie, województwie;
- 17) szkolenia i kursy specjalistyczne, staże i superwizje podnoszące kwalifikacje pracowników do pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi;
- 18) działania zwiększające świadomość lokalnych środowisk w promowanie zdrowego stylu życia, wolnego od używek;
- 19) szkolenia dla sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych;
- 20) badania, diagnozy i ekspertyzy dot. stanu zdrowia i lokalnych problemów społecznych;

- 21) kontrola lokalnego handlu napojami alkoholowymi, zwłaszcza w kontekście przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim oraz podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 22) zwiększanie kompetencji Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Porąbce i jej zespołów merytorycznych, poprzez m.in. uczestnictwo w szkoleniach, konferencjach, seminariach;
- 23) zakup materiałów edukacyjno – informacyjnych z zakresu problematyki uzależnień i przemocy (m.in.: prasy, książek, broszur, ulotek, informatorów);
- 24) zakup niezbędnych urządzeń i materiałów do obsługi Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz bieżącej pracy Zespołów merytorycznych tej Komisji.

**do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020**

Katalog działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii, możliwych do finansowania ze środków przeznaczonych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020:

- 1) programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży oraz szkolenia dla nauczycieli, wychowawców, pedagogów (w szczególności zalecane w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego);
- 2) edukacja dzieci i młodzieży nt. zagrożeń związanych z używaniem narkotyków, NSP i innych substancji uzależniających oraz odpowiedzialności karnej w tym zakresie;
- 3) organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży połączona z promocją zdrowego stylu życia w tym m.in. prowadzenie zajęć pozalekcyjnych z elementami profilaktyki uzależnień;
- 4) konsultacje/poradnictwo dla młodzieży eksperymentującej z narkotykami oraz zagrożonej uzależnieniem;
- 5) organizacja lokalnych akcji i kampanii profilaktycznych;
- 6) bezpłatne poradnictwo prawne dla osób dotkniętych problemem narkomanii;
- 7) udział w szkoleniach osób zaangażowanych w działania wychowawcze/profilaktyczne/terapeutyczne;
- 8) monitorowanie zachowań ryzykownych i szkodliwych dla zdrowia dzieci i młodzieży oraz postaw społeczności lokalnej wobec problemu narkomanii.